

Жоба туралы қысқаша ақпарат

Жоба аты	AP19679820 «Қазақстандағы әлеуметтік қақтығыстарды институттандыру: спиральдық динамиканың интегралды технологиясы негізінде құндылықтарды түрлендіру арқылы қақтығыстарды басқару»
Жоба өзектілігі	<p>1991 жылдан бастап үкімет модернизация жолының дамыған елдердің халықаралық тәжірибесіне сүйенген жанама модернизация моделін таңдады. Қоғамның құндылықтары өзгерісінің динамикасын ескергенде, қолға алынған банк және зейнетақы саласындағы сәтті реформалар, 90-жылдардағы жаппай ереуілдерден бастап, 2022 жылғы қаңтар оқиғасы сияқты бірқатар өткір конфликтілерге алып келмес еді. Мысалы, этносаралық қатынастар саласындағы кейбір конфликтілер тоқтатылып қойылып, түпкілікті шешім таппады, сондықтан олар елдің тұрақтылығына белгілі бір қауіп төндіреді.</p> <p>Н.Мандела тұсында Оңтүстік Африка Республикасы реформаларында Д. Бектің спиральдық динамика интегралдық теориясының әдістерін қолдануы ерекше маңызға ие болды, себебі бұл артта қалған аграрлық, қайшылыққа толы ең басты идеологиясы апартеид болған елден, Африка континентіндегі ең қарқынды дамушы елге айналуына әсер етті. ОАР тәжірибесі көрсеткендей, спиральді динамика әдістерінің Қазақстан үшін қаншалықты тиімді екенін байқатады.</p> <p>Қазақстандықтардың бастапқы және жанама (қосалқы) қМЕМ зерттеу және айқындау әлеуметтік конфликтілер мен шиеленісті басқара алатын үрдісті оларды тоқтату үшін емес, ал мемлекеттің дамуы үшін қоғамның конфликтілік әлеуетін конструктивті бағытта қолдану болып табылады. Әлеуметтік конфликтілерді басқару олардың қоғамда қаншалықты деңгейде институционализациялануына байланысты, себебі «конфликт – әлеуметтік шындықтың өзгергенінің белгісі және қоғамның дамуы саяси құрылымдардың әлеуметтік конфликтілерді «басқара алуына» байланысты болады [4]. Институционализация үш тармақтан тұрады: «талпыныс, реттеу және формализация» [5]. Конфликттерді мойындау арқылы мемлекет орын алған оқиғалардың деструктивтілігін төмендетеді. Дәл мойындау кезінде конфликттің екі тарабының ортақ талпыныстарына байланысты: мемлекет пен азаматтық қоғам.</p> <p>Сонымен, ойынның жаңа ережелері әр тараптың пікірі мен мүмкіндіктерін ескере отырып, оларға конструктивті келіссөз жүргізуге, өзара тиімді</p>

	<p>келісімге келуге мүмкіндік береді. Реттеуші ретінде мемлекет қоғамдық қатынастардың ережелерін біртіндеп формализациялайды. Әлеуметтік конфликттерді институционализациялау «конфликттер мойындалады және ашық саяси кеңістікте өту мүмкіндігіне ие» болатынын білдіреді.</p> <p>Жобаның идеясы Қазақстандағы әлеуметтік конфликттерді институционалдандыруды тіркеу үрдістерін белсендіруге ықпал жасау, осылайша бұл процессті азды-көпті формалды ету. Біз әлеуметтік конфликтілер институционализациялану үрдістері мен қазақстандық қоғамның құндылықтарының трансформациясын бірге көреміз, себебі бір-біріңіз елестету мүмкін емес.</p>
Жоба мақсаты	<p>Жобаның мақсаты - елдің тұрақты дамуы және қоғамды трансформациялаудың жаңа моделін алу үшін қМЕМ негізделген макро, мезо және микро деңгелердегі қақтығыстарды басқару моделін әзірлеу үшін верификацияланатын талдау әдістерін пайдалана отырып, спиральді динамика теориясы негізінде 30 жыл ішіндегі Қазақстандағы әлеуметтік қақтығыстарды институционализациялау процестеріне пәнаралық зерттеу жүргізу.</p>
Жоба міндеттері	<p>1. Ел азаматтары арасындағы басым құндылықтардың сипаты мен мазмұнын және олардың өзгеруіне әсер ететін көрсеткіштерді, олардың ел дамуы мен Қазақстанның саяси жүйесіндегі рөлі мен маңызын интегралды технология негізінде таразылай отырып талдау. спиральды динамика, әрбір мәнді бір индекс және түс арқылы белгілейді, нәтижесінде респонденттердің ұлттық контексттегі құндылықтарының кодтары шиеленіседі, бұл Қазақстанда жанжалдарды басқарудың тұтас үлгісін әзірлеуге негіз болады. Ол үшін келесі сандық және сапалық зерттеу әдістері қолданылады:</p> <p>1. тексерілген деректерді алу үшін NVivo бағдарламалық қамтамасыз етуімен өңдеу арқылы ғылыми әдебиеттер мен заңнамалық құжаттардың мазмұнын талдау;</p> <p>2. 2023 жылдың күзінде кездейсоқ іріктеу әдісімен қазақ және орыс тілдерінде 1600 респонденттің қатысуымен еліміздің 20 өңірінде халыққа сауалнама жүргізу;</p> <p>3. Еліміздің 5 өңірінде: солтүстік, оңтүстік, батыс, шығыс және орталық азаматтық белсенділер арасында құндылықтарының штрих-кодын, олардың белсенділік мотивтерін жақсырақ түсіну және 2024</p>

	<p>жылғы саяси және азаматтық белсенділігін түсіну үшін 25 тереңдетілген сұхбат;</p> <p>4. қақтығыстарды институттандырудың жаңа парадигмасы бар ел болашағының моделін құрудың сценарийлік әдісі.</p> <p>1. Тәуелсіздіктің 30 жылындағы Қазақстандағы әлеуметтік қайшылықтарды жіктеу.</p> <p>2. Қазақстандық қоғамның құндылықтарының трансформациясының моделін құру, қМЕМ трансформациясы елдің әлеуметтік, саяси, экономикалық және мәдени даму деңгейіне қалай әсер ететінін және оның болашақта қандай әлеуеті бар екенін түсіну.</p> <p>3. 2025 жылы елдегі әлеуметтік қақтығыстарды институционализациялау арқылы мемлекеттің стратегиялық міндеттерін ескере отырып, елдің дамудың жаңа деңгейіне көшу үшін қМЕМ және құндылықтарды өзгерту технологиясы негізінде қақтығыстарды басқару модельдерін сипаттаңыз. 2023 жылдан 2025 жылға дейінгі кезеңде жүргізілген зерттеулер туралы.</p> <p>4. Зерттеу нәтижелерін 2024–2025 жж. шетелдік және жергілікті ғылыми журналдарда үш жоспарланған жарияланымдарды таныстыру арқылы жергілікті және ұлттық деңгейде ілгерілету.</p>
<p>Күтілетін және қол жеткізілген нәтижелер</p>	<p>1. Web of Science дерекқорының Social Science Citation Index, Arts and Humanities Citation Index индекстелетін және Scopus дерекқорында CiteScore процентілі кемінде 35 болатын рецензияланған ғылыми басылымда бір мақала;</p> <p>2. Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрлігінің Ғылым және жоғары білім саласындағы сапаны қамтамасыз ету комитеті ұсынған отандық басылымдардағы екі мақала:</p> <p>2.1. "ҚазҰУ Хабаршысы. Саясаттану, философия және мәдениеттану сериясы" журналында (Қазақстан);</p> <p>2.2. "Қарағанды университетінің Хабаршысы. Тарих. Философия сериясы" журналында (Қазақстан).</p> <p>3. қазақстандық патенттік бюродан патенттер алу;</p> <p>3.1. зерттеу әдістемесі мен әдістеріне патент;</p>

	<p>3.2. зерттеу қорытындылары бойынша жарияланымдарға авторлық құқықпен қорғалатын объектілерге құқықтардың мемлекеттік тізіліміне мәліметтер енгізу туралы куәліктер;</p> <p>4. Ж.Басығариеваның докторлық диссертациясын қорғау.</p> <p>5. 2023–2025 жылдары ҚР Президенті Әкімшілігінде, ҚР Парламенті Мәжілісінде және ҚР БҒМ-де зерттеулердің аралық және қорытынды нәтижелерін таныстыру арқылы әлеуетті пайдаланушылар, ғалымдар қауымдастығы және қалың жұртшылық арасында жұмыс нәтижелерін тарату.</p>
<p>Зерттеу тобы мүшелерінің аты-жөні, идентификаторлары (Scopus Author ID, Researcher ID, ORCID, бар болса) және сәйкес профильдерге сілтемелер</p>	<p>1. Турарбекова Лаура Владимировна, кандидат философских наук, ORCID ID 0000-0003-3416-0160 ResearcherID - HGA-0836-2022 Scopus ID 57795078700, Республиканское государственное предприятие на праве хозяйственного ведения "Казахский национальный университет имени Аль-Фараби", ст. преподаватель, Научный руководитель финансовое управление проектом, подготовка публикаций и отчетов по исследованиям, Наличие 7 статей ККСОН, 2 статей Scopus, наличие опыта проектной деятельности, научный опыт, опыт редактирования в журнале ККСОН, исследовательский опыт, знание французского и английского языков</p> <p>2. Исмуханова Гульнара Геннадьевна, Кандидат социологических наук, КазНУ имени аль-Фараби, ст. преподаватель, ResearcherID - M-8684-2015, Orcid - 0000-0001-7753-7648, Исполнитель Автор идеи проекта, формирует концептуальную основу, контролирует качество исполнения полевого этапа проекта, принимает решение по составу проектной группы, автор проекта, управление полевыми исследованиями, подготовка и проведение социологических исследований с анализом полученных данных, участие в публикации результатов исследований, сертификация по Спиральной динамике 1-2 уровня (2014 г), знание английского и немецкого языков, проектный опыт, опыт управления проектами, опыт исследований.</p>
<p>Жарияланымдар тізімі (URL, DOI көрсетілген)</p>	
<p>Патент туралы ақпарат</p>	